

- відсутність системного діагностування, що практично унеможливило врахування індивідуальних проблем викладачів та пошук шляхів їх вирішення;
 - застаріле розуміння завдань і функцій методичної роботи;
 - звужений спектр форм методичної роботи,
 - кількісний підхід у визначенні результативності методичної роботи: більшість методистів і в наш час переконані, що кількість заходів, що їх планує й проводить методична служба, прямо пропорційна результату;
 - відсутність диференційованого підходу в навчанні кадрів (і молоді, і досвідчені педагоги навчаються за єдиним планом, який не враховує рівня викладацької майстерності);
 - недостатня увага до організації експериментальної, дослідницької роботи.
- Виклик освіти у тому, що необхідно наповнити традиційні форми новим змістом, а також впроваджувати сучасні форми методичної роботи, які б відповідали вимогам часу.

Список використаних джерел:

1. Вайнтрауб М. А. (2010). Критерій оцінювання якості навчання в ПТНЗ. *Шлях освіти*, 3 (57), 27–30.
2. Величко, Н. О. (2014). Проблема розвитку професійної компетентності методистів професійно-технічних навчальних закладів. *Професійна освіта: проблеми і перспективи*, 6, 56–59.
3. Горлова Г. (2016). Становлення та розвиток методичної служби професійної школи. *Інноваційна професійно-технічна освіта: пошуки шляхів оновлення: матеріали VII-ої Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції* (28 березня – 21 квітня 2016 р.). Біла Церква : БІНПО, 16–20.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ БІОЛОГІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Гринюк О.С.
(Київ, Україна)

У зв'язку з реформуванням системи освіти, переосмисленням змісту і завдань навчання, сучасна українська школа потребує підвищення вимог до підготовки майбутніх учителів біології та екології для більш ефективного формування їх професійної компетентності. Саме тому перед учителем з даного предмету постає ряд завдань, головні з них такі: формувати в учнів, на основі інтеграції природничих знань, цілісне уявлення про сучасну природничо-наукову картину світу; здійснювати особистісно-орієнтоване навчання із застосуванням різноманітних інтерактивних методів та інформаційно-комунікаційних технологій, які дадуть можливість збільшити засвоєння матеріалу і ефективніше впливатимуть не лише на свідомість учня, а й на його почуття, волю (дії, практику); здійснювати екологізацію навчально-виховного процесу, а отже бути носієм екологічно значущих, ціннісних підходів до природи та її збереження, ролі і місця людини в доквіллі. Дані завдання зможе вирішити лише той вчитель, який володіє високим рівнем професійної компетентності.

Тому, для підвищення рівня підготовки та професійного зростання вчителів біології та екології необхідно використовувати концепцію компетентісного підходу, яка є основоположною в світовій та українській освіті. Змістом даного підходу виступає навчальна діяльність, яка формує практичні уміння та творчі здібності, а не просто надає майбутньому фахівцю систему знань умінь і навичок [2, с. 66].

У педагогічній літературі немає єдиної думки щодо означення поняття професійної компетентності, адже воно багатогранне і багатокомпонентне, тому різні автори, по-

різному трактують це поняття. Зокрема, на думку В. Ягупова та В. Свистун, професійна компетентність фахівця є складним інтегральним інтелектуальним, професійним і особистісним утворенням, яке формується в процесі його професійної підготовки у ВНЗ, проявляється, розвивається й удосконалюється в професійній діяльності, а ефективність її здійснення суттєво залежить від видів його теоретичної, практичної та психологічної підготовленості до неї, особистісних, професійних та індивідуально-психічних якостей, сприйняття цілей, цінностей, змісту й особливостей цієї діяльності» [3, с. 6].

Аналіз даного визначення дозволяє зробити висновок, що поняття «професійна компетентність» відображає певний рівень професіоналізму фахівця, для набуття якого звичайно необхідні відповідні здібності, бажання, готовність оволодівати майбутньою професією та постійно удосконалювати власну майстерність. Тому ефективність у становленні професійної зрілості вчителя тісно пов'язана з якістю його підготовки у ВНЗ.

Основними завданнями ВНЗ щодо кваліфікованої підготовки майбутніх учителів біології та екології є формування наступних знань, практичних умінь та творчих здібностей:

1) формування засобами предмету ключових і предметних компетентностей, які потрібні для успішного виконання своїх професійних обов'язків, а саме: екологічної грамотності і здорового життя, уміння вчитися впродовж життя, інформаційно-цифрової компетентності, спілкування державною мовою, спілкування іноземними мовами, математичної компетентності, ініціативності і підприємливості, соціальної та громадянської компетентності, обізнаності та самовираження у сфері культури [1, с. 3-5];

2) формування педагогічної та екологічної культури вчителя, яка характеризується його особистими якостями та поведінкою в умовах виховної і освітньої діяльності та навколишнього середовища. Вчитель повинен багато працювати над собою, адже його головне завдання – передати знання на високому рівні та виховати в учнів любов до свого предмету, а отже любов до природи та відчуття відповідальності перед нею;

3) формування цілісної природничо-наукової картини світу, що охоплює систему біолого-екологічних знань інтегрованих зі знаннями з природничих дисциплін, уявлень про закономірності у природі та місце людини в ній;

4) формування екологічного мислення, обізнаності в проблемах і досягненнях біології та екології для розкриття цінностей живої природи та застосування цих знань у повсякденному житті для збереження навколишнього середовища та соціально-відповідальної поведінки в ній;

5) формування знань про основні методи наукових досліджень та оволодіння вміннями проводити спостереження, досліди та описувати їх результати, що будуть необхідними у майбутній спільній науковій роботі з учнями, наприклад, при написанні наукових робіт МАН, виконанні різноманітних проектів, під час уроків серед природи, екскурсій тощо;

б) формування вмінь застосовувати інтегративні зв'язки в теоретичній і практичній діяльності, що дасть можливість розкрити комплексний характер біолого-екологічних проблем та сформувати екологічну компетентність, яка є однією з ключових у навчальних програмах усіх предметів, адже це система знань, яка формує здатність раціонально використовувати природні ресурси, усвідомлювати роль навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, та здатність і бажання дотримуватися здорового способу життя;

7) формування вмінь організовувати самостійну навчально-пізнавальну діяльність учнів та створювати умови для творчої самореалізації кожного школяра, враховуючи їхні індивідуальні особливості, нахили і здібності. У сучасних умовах учитель біології і екології повинен не лише дати дітям знання зі свого предмету, але й стати головним організатором природоохоронної діяльності у своїй місцевості та залучати до неї учнів, які небайдужі до проблем довкілля і будуть надійними помічниками у нелегкій праці;

8) формування знань методики викладання предмету «біологія і екологія» у загальноосвітньому навчальному закладі (знання цілей, задач і теорії викладання предмету, діючих шкільних програм, підручників та навчальних посібників тощо) та вмінь постійно вдосконалювати методи і прийоми навчання, які інтегруватимуть знання з природничих дисциплін, з метою формування цілісності знань;

9) формування готовності до науково-методичної діяльності під час роботи у школі, розвитку своїх педагогічних здібностей, педагогічної самоосвіти та самовдосконалення;

10) формування практичних умінь використовувати у власній навчальній діяльності різноманітні інтерактивні методи навчання, нові педагогічні технології та засоби ІКТ, які у майбутньому відкриватимуть широкі перспективи поглиблення теоретичної бази знань учнів, сприятимуть посиленню прикладної спрямованості навчання, розкриттю творчого потенціалу учнів у відповідності до їх запитів і здібностей.

Тож, покращення якості підготовки майбутнього учителя біології та екології повинно здійснюватися внаслідок формування всіх вище зазначених професійних знань, практичних умінь та творчих здібностей, які і будуть показником його професійної компетентності.

Список використаних джерел:

1. Навчальна програма «Біологія і екологія» (рівень стандарту) для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів (чинні з 1 вересня 2018 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>.
2. Пометун О. Компетентнісний підхід – найважливіший орієнтир розвитку сучасної освіти / Олена Пометун // Рідна школа. – 2005. – січень. – С. 65–69.
3. Ягупов В.В. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців у системі вищої освіти / В.В. Ягупов, В.І. Свистун // Наукові записки НаУКМА. Том 71. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. – 2007. – С. 3–19.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЕКТ З ХІМІЇ(ЕСЕ): «РОЛЬ ХІМІЇ У МОЄМУ ЖИТТІ»

Гринь С.В., Шевченко С.В.

(Полтава, Україна)

Механічне застосування хімії прямо впливає на наше повсякденне життя – що ми їмо, що ми носимо, наш транспорт, інновації, які ми використовуємо, як ми лікуємо хвороби і як ми отримуємо енергію. Хімія допоможе нам пізнати безліч майбутніх проблем, підраховуючи підтримувану життєздатність і харчування, спостерігаючи за нашою навколишнім середовищем, даючи безпечну питну воду і просуваючи людське і природне благополуччя. До результатів хімії ще далеко. Хімія в значній мірі здатна сформувати суспільство в тому вигляді, в якому ми його знаємо. Починаючи зі створення більш міцних матеріалів для масштабного розвитку, і закінчуючи тим, які реставраційні матеріали ми використовуєте щодня. Суспільство отримало колосальну вигоду з прогресу в цій області, з небагатьма ключовими моментами, викладеними тут. Справедливий зріз хімічних досягнень, які привели суспільство до прогресу. У той час як відкриття в області хімії надали нам гігантський вплив і продовжують володіти величезним потенціалом, ми також повинні гарантувати, що ми використовуємо ці відкриття розумно, щоб гарантувати їхню підтримку в довгостроковій перспективі.